

Analýza infrastrukturních potřeb hl. m. Prahy (zaměřená na infrastrukturu vybrané občanské vybavenosti) [2019]

01/2019 verze k projednání ----- Ing. Vladimír Lieberzeit

4A KULTURA

KULTURNĚ KOMUNITNÍ CENTRA

**Analýza infrastrukturních potřeb hl. m. Prahy
(zaměřená na infrastrukturu vybrané občanské vybavenosti)**

4A Kultura: Kulturně komunitní centra

01/2019

**Institut plánování a rozvoje
hlavního města Prahy
Sekce strategií a politik**

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2019

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na

<http://www.iprpraha.cz/obyvatelstvo>

Obsah

1 - Úvod a metodika analýzy	4
2 - Analýza současných infrastrukturních potřeb	5
3 - Zhodnocení vlivu aktuální bytové výstavby na infrastrukturní potřeby	14
4 - Zhodnocení vlivu demografického vývoje do roku 2030 na infrastrukturní potřeby	16
5 - Závěry a doporučení	17
Seznam použitých zdrojů a literatury	18
Přílohy	19

1 Úvod a metodika analýzy

Kulturně komunitní centra jsou významným zařízením pro udržení zdravého a soudržného vývoje komunity a tedy i místní oblasti jako celku. Svou činností mohou zprostředkovávat dané komunitě kulturní program, možnosti vzdělávání a rozvoje, i suplovat komunitní a sociální služby. Jsou důležitým prostorem nejen pro konzumaci aktivit, ale také pro realizaci aktivit vlastních. Taková centra jsou podstatnou součástí infrastruktury veřejné vybavenosti města.

Kulturně komunitní centrum, které kvalitně plní svou funkci, napomáhá k posilování lokální identity obyvatel. Obyvatelé získávají pevnější a živější vztah vůči svému domácímu městskému prostředí. Obyvatelé se stávají komunitně soudržnějšími a občansky aktivnějšími, což může oslabit sociálně patologické jevy a efekty vykořenění oblastí, které vedou k jejich destrukci.

Díky své činnosti kulturně komunitní centra danou oblast oživují, činí ji tak přívětivějším pro život a podporují její stabilitu. Dochází tak k utváření silných oblastních komunit s vlastní identitou, které jsou následně v rámci města unikátní. Ze zmíněných důvodů získaly kulturně komunitní centra své místo i ve Strategickém plánu hl. m. Prahy, kde se této oblasti věnuje bod 1.2 Komunitní život (IPR, 2016).

Tato analýza je věnována kulturně komunitním centrům a infrastrukturním potřebám obyvatelstva, kterou naplňují.

Pro analýzu bylo využito členění území Prahy na bilanční územní celky.

Bilanční územní celky (BUC) jsou dílčí statistické celky vytvořené spojením příslušných základních sídelních jednotek (ZSJ) na základě logických vazeb v území z hlediska občanské vybavenosti a se zohledněním přiměřené velikosti a územní celistvosti, vnitřních dopravních vazeb, přírodních i umělých bariér, respektováním hranic městských částí apod. V rámci území Prahy bylo takto definováno 120 BUC (viz příloha č. 2).

Infrastrukturní potřeba kulturně komunitních center v rámci daného BUC je analyzována na základě výpočtu docházkové dostupnosti jednotlivých adresních bodů od zařízení. Jako ideální docházková vzdálenost byla zvolena vzdálenost 800 m od bydliště (Maier a kol., 2016). Jako horní hranice dostupnosti byla zvolena vzdálenost 1500 m od bydliště, tedy do 25 min chůze (při soustavné rychlosti chůze 3,6 km/h) od bydliště.

Do vzdálenosti 800 m od zařízení je adresní bod hodnocen jako plně dostupný, jedná se tedy o oblast s ideální dostupností. V intervalu vzdálenosti 800 až 1500 m dostupnost adresního bodu postupně klesá dle zvyšující se vzdálenosti od zařízení. Nad vzdálenost 1500 m je adresní bod hodnocen jako plně nedostupný. Následně je hodnocen počet obyvatel daného BUC ve zmíněných pásmech dostupnosti a jejich podíl vůči celkovému obyvatelstvu BUC.

Analýza hodnotí přítomnost dané infrastruktury a docházkové vzdálenosti od zařízení. Jedná se o kvantitativní analýzu. Nehodnotí kvalitu programové nabídky daných zařízení z důvodu subjektivity, značné proměnlivosti a nezávislosti na vlastní infrastruktuře. Hodnocení kvality nabídky je možné, mohou existovat oblasti s dostatečnou infrastrukturou, ale nekvalitní nabídkou, která není schopna uspokojit potřeby místních obyvatel. Pro hodnocení kvality nabídky je potřeba realizovat samostatné kvalitativní šetření.

Zdrojem dat pro lokalizaci kulturně komunitních center byla databáze kulturních zařízení spravovaná IPR. Databáze je aktuální k 1. 10. 2018, poslední aktualizace byla provedena v rámci projektu Prague Culture Map (IPR Praha, 2017), který je jedním z realizačních projektů Strategického plánu hl. m. Prahy (IPR Praha, 2016).

2 Analýza současných infrastrukturních potřeb

2.1 ----- VYMEZENÍ POJMU KULTURNĚ KOMUNITNÍ CENTRUM

Pro vymezení pojmu kulturně komunitní centrum využíváme definici, kterou se řídil sběr dat pro tvorbu databáze kulturních zařízení.

Za kulturně komunitní centrum označujeme takové zařízení, které obsluhuje primárně komunitu v místě jejího provozu. Cílem takového zařízení je poskytnutí prostoru pro kulturní a volnočasové aktivity místním obyvatelům, neprofesionálním souborů, vč. poskytnutí prostoru pro setkávání různých místních zájmových skupin. Nejčastěji jsou taková zařízení označována jako kulturní domy, komunitní centra, kulturní centra a centra pro specifické skupiny obyvatel jako je např. mateřské centrum, které pravidelně nabízí kulturní program (Marianovská, 2019).

V současné době některé kostely či jiná náboženská zařízení plní z hlediska své doplňkové činnosti (pořádání kulturních a komunitních akcí) také funkci kulturně komunitního centra. Tyto objekty však nejsou do analýzy infrastrukturních potřeb zahrnuty. Důvodem je pozdější datum vytvoření databáze náboženských zařízení, která zohledňuje tyto doplňkové činnosti. Tato zařízení budou zahrnuta v budoucích aktualizacích analýzy. Stejně tak zatím nejsou zahrnuty pobočky městské knihovny Praha, které by splňovaly výše zmíněné podmínky, jejich zahrnutí je také věcí další aktualizace analýzy.

2.2 ----- SÍŤ KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER V PRAZE

V Praze v současné době evidujeme 56 zařízení, které splňují výše zmíněnou definici kulturně komunitního centra.

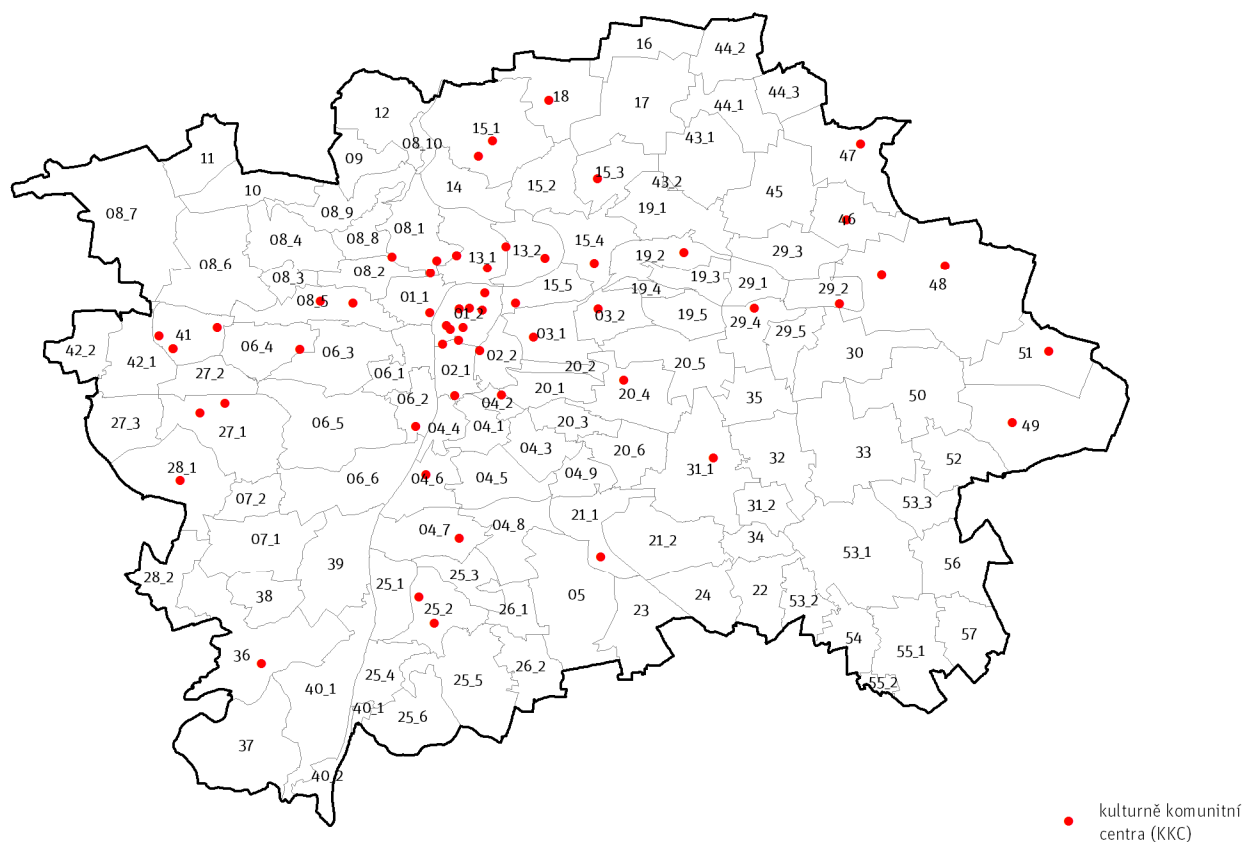
V rámci aktualizace databáze kulturních zařízení (1. 10. 2018) bylo zaznamenáno dodatečných 22 zařízení zmíněného typu, oproti výchozímu počtu 34 před aktualizací. Můžeme tedy sledovat nárůst počtu těchto zařízení o téměř 64,7 %. Je však vhodné upozornit na fakt, že i když pravděpodobně došlo k založení nových zařízení, došlo také ke změně metodiky jejich mapování. Nelze tedy automaticky usuzovat, že veškerá nově zaznamenaná zařízení jsou zároveň také nově založená zařízení.

V současné době nesídlí tato zařízení pouze v objektech kulturních domů vystavených především v období socialistické republiky. Tato zařízení jsou zřizována také v objektech bývalých sokoloven (Sokol Hostivař), nevyužívaných budovách průmyslového charakteru (Pragovka), rekonstruovaných budovách místní samosprávy (Pražské kreativní centrum), či v bývalých skladech a zaniklých vzdělávacích zařízeních. Současným trendem je také přeměna knihoven na zařízení kombinovaného využití, kdy je jako jejich součást zřízeno kulturně komunitní centrum.

Z hlediska zřizovatele je 27 zařízení, tedy 48 % z celkového počtu 56, provozováno městskými částmi (např. skrze příspěvkovou organizaci). Místní samospráva již není dominantním provozovatelem kulturně komunitních zařízení, dochází k přenosu do ostatních sektorů, které provozují zbylých 52 % zařízení. V soukromém sektoru jsou provozovateli zařízení jak neziskové organizace ve formě zapsaných spolků (z.s.), tak i ziskové právnické osoby. Některá zařízení jsou provozována také církevními či vzdělávacími institucemi, jako je například Kampus Hybernská a Studentský klub Celetná, které provozuje Univerzita Karlova.

Níže je v **Mapě 01** vyobrazena lokalizace jednotlivých kulturně komunitních center na území Prahy.

LOKALIZACE KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER PODLE BILANČNÍCH ÚZEMNÍCH CELKŮ (2018)

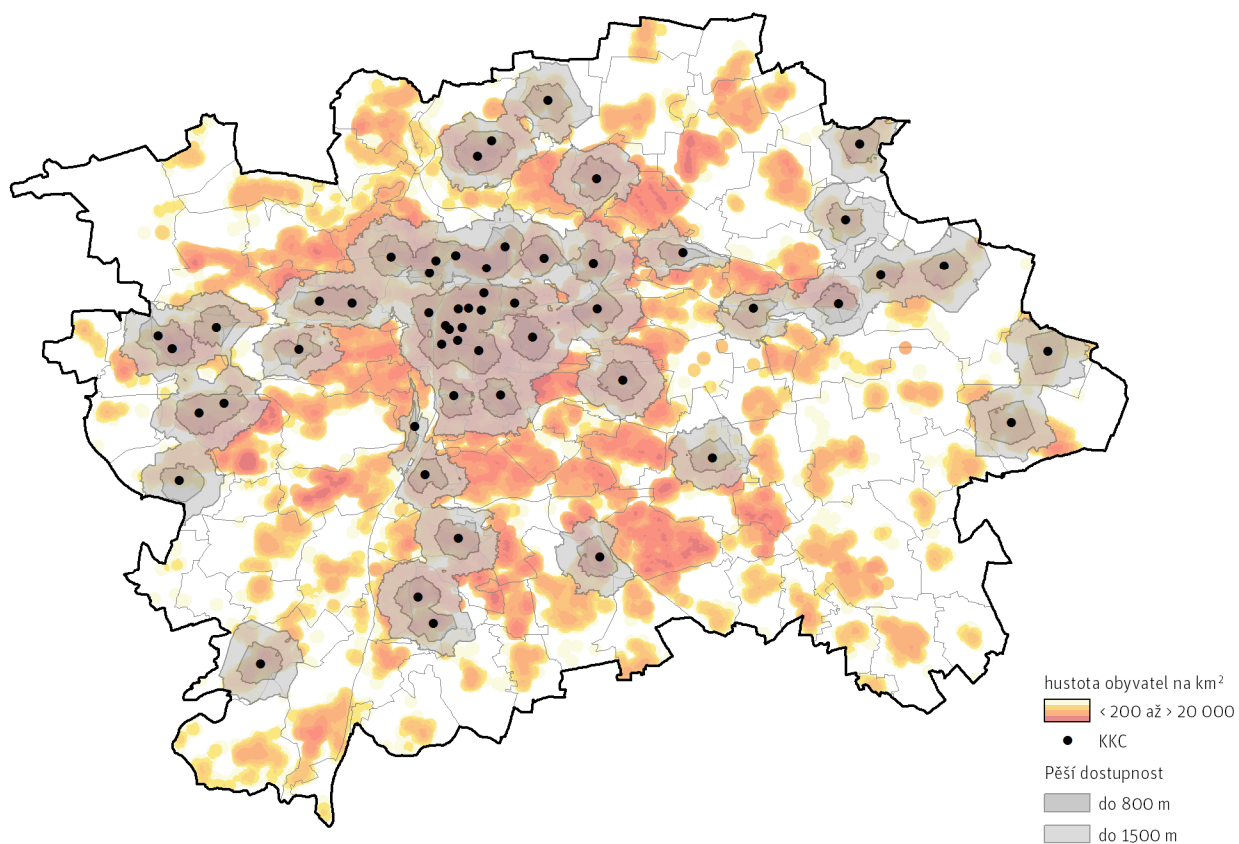
Zdroj: IPR Praha

2.3 ----- ANALÝZA SÍTĚ KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER V PRAZE

Výsledky získané na základě výpočtu docházkových vzdáleností byly následně analyzovány s cílem identifikovat dva druhy území v Praze. Konkrétně jde tedy o území s dobrou dostupností kulturně komunitních center a území s převažující nedostupností daných zařízení.

V následující **Mapě 02** je vyobrazena pěší dostupnost kulturně komunitních center (ve dvou okruzích, tedy 800 a 1500 m od zařízení) v kombinaci s hustotou osídlení. Oblasti mimo vyobrazenou dostupnost, které zároveň disponují vyšší hustotou osídlení, můžeme charakterizovat jako oblasti nedostupnosti.

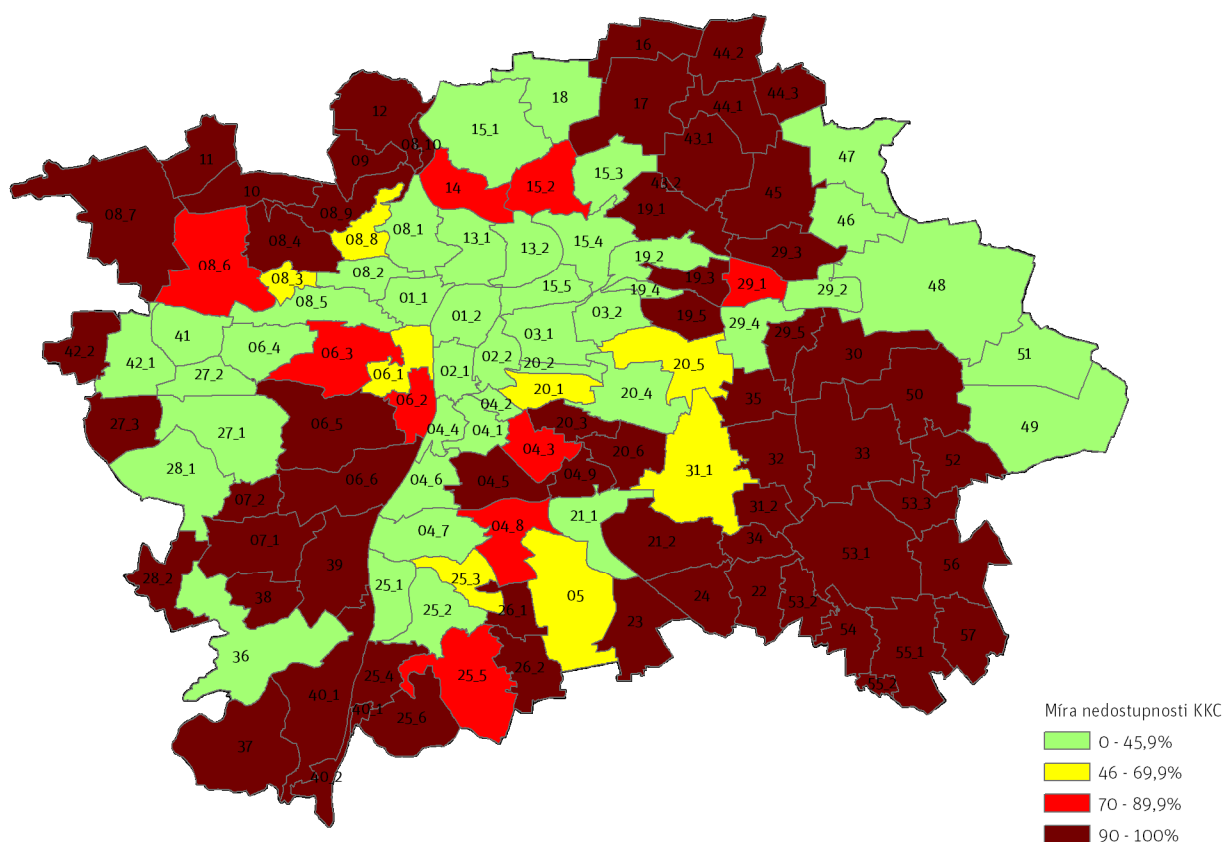
DOSTUPNOST KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER V PÁSMU 800 A 1 500 METRŮ (2018)

Zdroj: IPR Praha

Dále byl vypočítán procentní podíl obyvatel jednotlivých BUC (vůči celkovému obyvatelstvu BUC), kteří se nachází v oblastech nedostupnosti. S tímto procentním podílem je v analýze pracováno i při dalších analytických krocích, kdy je podíl označován jako míra nedostupnosti. V následující **Mapě 03** je za pomoci barevné škály vyobrazena míra nedostupnosti v jednotlivých BUC.

MÍRA NEDOSTUPNOSTI KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER V BUC (2018)

Zdroj: IPR Praha

Průměrná míra nedostupnosti kulturně komunitních center v Praze je 64,1 %, kdy mediánová hodnota je 92,1 %. Celkově bylo v Praze z celkového počtu 120 BUC zjištěno 61 BUC (50,8 %) s mírou nedostupnosti vyšší než 90 %, z nichž 48 BUC (40 %) disponuje plnou mírou nedostupnosti 100 %. Celkově 72 BUC (60 %) vykazuje vyšší mírou nedostupnosti než je zjištěný průměr 64,1 % a celkově 74 BUC disponuje mírou nedostupnosti vyšší než 50 %.

Je vhodné vzít v potaz skutečnost, že tato čísla jsou ovlivněna okrajovými částmi Prahy, kde je očekávatelná vyšší pravděpodobnost absence daných zařízení. Dále tyto části disponují jak nižší mírou hustoty osídlení, tak nižším celkovým počtem obyvatel.

Z hlediska absolutních čísel žije v oblastech nedostupnosti kulturně komunitních center celkově 598 147 obyvatel, tedy 46,2 % obyvatelstva Prahy. Lze tedy konstatovat, že u více jako poloviny (53,8 %) obyvatelstva města je infrastrukturní potřeba kulturně komunitních center dostatečně saturována a u téměř třetiny (27,7 %) je saturována ideálně (tedy žijí v docházkové vzdálenosti do 800 m od zařízení).

Pro zpřehlednění výše popsaného je možno využít **Tabulku 01** uvedenou na následující straně.

VÝSLEDNÁ STATISTIKA DOSTUPNOSTI KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER V PRAZE

Ukazatel	Absolutní číslo	Procentní podíl
Průměrná míra nedostupnosti	N/A	64,1 %
BUC s mírou nedostupnosti vyšší než průměr	72	60 %
BUC s mírou nedostupnosti vyšší než 50 %	74	61,6 %
BUC s mírou nedostupnosti vyšší než 90 %	61	50,8 %
BUC s mírou nedostupnosti 100 %	48	40 %
Obyvatelé v oblasti nedostupnosti k zařízení	598 147	46,2 %
Obyvatelé s dostatečnou dostupností k zařízení	696 364	53,8 %
Obyvatelé s ideální dostupností k zařízení	358 549	27,7 %

Zdroj: IPR Praha

Pro komplexnější analýzu sítě kulturně komunitních center a stavu jejich dostupnosti je vhodné kromě míry nedostupnosti zohlednit také počet obyvatel, který se v daných BUC nachází v oblastech nedostupnosti (tedy nad vzdálenost 1500 m). Důvodem pro zohlednění je výše zmíněná skutečnost, kdy se nemálo BUC s 100% mírou nedostupnosti nachází v okrajových částech města a disponují nižší mírou hustoty osídlení. Díky tomuto zohlednění můžeme přesněji identifikovat území s nižší úrovní saturace infrastrukturní potřeby kulturně komunitních center.

Níže uvedená **Tabulka 02** zobrazující úroveň saturace vznikla za pomoci víceúrovňového řazení. Kritériem první úrovně byl počet obyvatel BUC, kteří se nachází v oblasti nedostupnosti. Kritériem druhé úrovně byla míra nedostupnosti (oboje řazeno od nejvyššího sestupně). Výsledkem tohoto seřazení je tedy pořadí dle úrovně saturace. Tabulka identifikuje 12 území (tedy 10 % ze základu) s nejnižší úrovní saturace (seřazeno vzestupně).

ÚZEMÍ S NEJNIŽŠÍ ÚROVNÍ SATURACE INFRASTRUKTURNÍ POTŘEBY KULTURNĚ KOMUNITNÍHO CENTRA

Název BUC	Počet obyvatel v oblasti nedostupnosti (nad 1500 m)	Míra nedostupnosti
Praha 11 - východ	57 140	98,7 %
Praha 9 - sídliště Prosek	28 743	92,9 %
Praha 13 - Jihozápadní Město	25 775	43,4 %
Praha 4 - Krč-Pankrác	22 525	92,3 %
Praha 5 – Hlubočepy_Barrandov	22 363	95,3 %
Praha 10 – Záběhllice_Zahradní Město	21 724	100 %
Praha 18 - Letňany	18 509	100 %
Praha 5 - Košíře	18 224	72,5 %
Praha 10 - Vršovice	16 874	49,3 %
Praha 15 - Horní Měcholupy	14 850	100 %
Praha 4 - Spořilov	14 215	100 %
Praha 6 - Vokovice_Veleslavín	13 956	100 %

Zdroj: IPR Praha

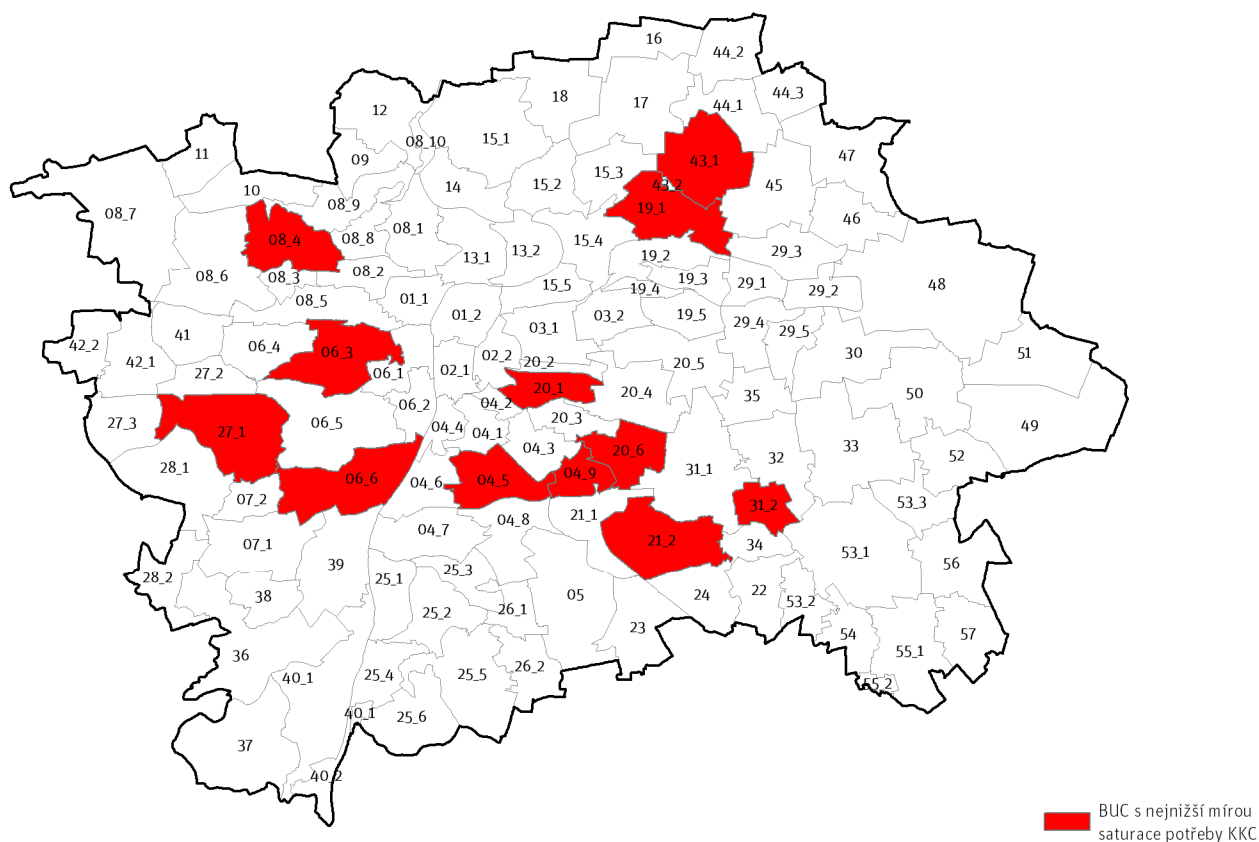
Kromě dvou případů vykazují všechny vybraná území nadprůměrnou míru nedostupnosti. Dva zbylé případy (Praha 13 – Jihozápadní Město, Praha 10 – Vršovice) jsou v tabulce uvedeny díky vysokému absolutnímu počtu obyvatel v oblasti nedostupnosti, kdy tento počet byl kritériem první úrovně pro řazení výsledků. Zmíněná území budou opatřena doplňujícím komentářem.

BUC Praha 13 – Jihozápadní Město vykazuje pouze 43,4% míru nedostupnosti, přesto se 25 775 jeho obyvatel nachází v oblasti nedostupnosti. Na území daného BUC jsou evidována dvě kulturně komunitní centra, a to Kulturní dům Mlejn a Spolkový dům v severní části celku. Tato dvě zařízení obsluhují více jak polovinu obyvatel celku. Jihovýchodní část celku však obsloužena není, jedná se primárně o sídliště Velká Ohrada, tedy území s jednou z nejvyšších měr hustoty osídlení v Praze. Dále se 78,4 % populace BUC nachází mimo ideální docházkovou vzdálenost 800 m, což je dalším důvodem pro zařazení do této tabulky.

BUC Praha 10 – Vršovice vykazuje obdobně míru nedostupnosti nižší než průměrnou (49,3 %), jedná se však téměř o polovinu populace, konkrétně o 16 874 obyvatel. V rámci celku je nejvyšší koncentrace nedostupnosti zjištěna v okolí ulice Krymská. Toto může působit zmatečně z důvodu, že oblast okolo ulice Krymská je známa jako jedno z kulturních ohnisek mladé scény, kde se vyskytuje několik kulturních zařízení. Lze předpokládat, že některé potřeby z oblasti kulturně komunitních center mohou být částečně saturovány danými zařízeními a především tzv. třetími místy (např. kavárny s kulturním přesahem). Jde však pouze o saturaci částečnou, jelikož na území BUC není přítomné aktivní kulturně komunitní centrum, i když je zde přítomna využitelná infrastruktura po zaniklých centrech KD Eden či kino Vzlet. Díky absenci takového zařízení může docházet k ohrožení saturace potřeb ostatních skupin obyvatel, jako jsou rodiny s dětmi a senioři. Obdobně jako v předešlém případě se v rámci daného BUC 98,5 % populace nachází mimo ideální docházkovou vzdálenost 800 m.

V následující **Mapě O4** jsou na území Prahy vyobrazeny BUC z tabulky uvedené výše pro potřebu jejich prostorové lokalizace.

ÚZEMÍ S NEJNIŽŠÍ ÚROVNÍ SATURACE INFRASTRUKTURNÍ POTŘEBY KULTURNĚ KOMUNITNÍHO CENTRA (2018)

Zdroj: IPR Praha

Až na dvě výjimky (Praha 10 – Vršovice, Praha 5 – Košíře) můžeme BUC zobrazené v předešlé tabulce charakterizovat jako modernistická sídliště. To však neznamená, že můžeme u všech modernistických sídlišť automaticky očekávat nedostupnost kulturně komunitních center. Tvzení bude doloženo v následujících odstavcích.

Níže uvedená **Tabulka 03** zobrazující úroveň saturace vznikla za pomoci víceúrovňového řazení. Kritériem první úrovně byl podíl obyvatel BUC, který se nachází v docházkové vzdálenosti 800 m, tedy v ideální vzdálenosti. Kritériem druhé úrovně byl počet obyvatel BUC v docházkové vzdálenosti do 800 m (oboje řazeno od nejvyššího sestupně). Výsledkem tohoto seřazení je tedy pořadí dle úrovně saturace. Tabulka identifikuje 12 území (tedy 10 % ze základu) s nejvyšší úrovní saturace (seřazeno sestupně).

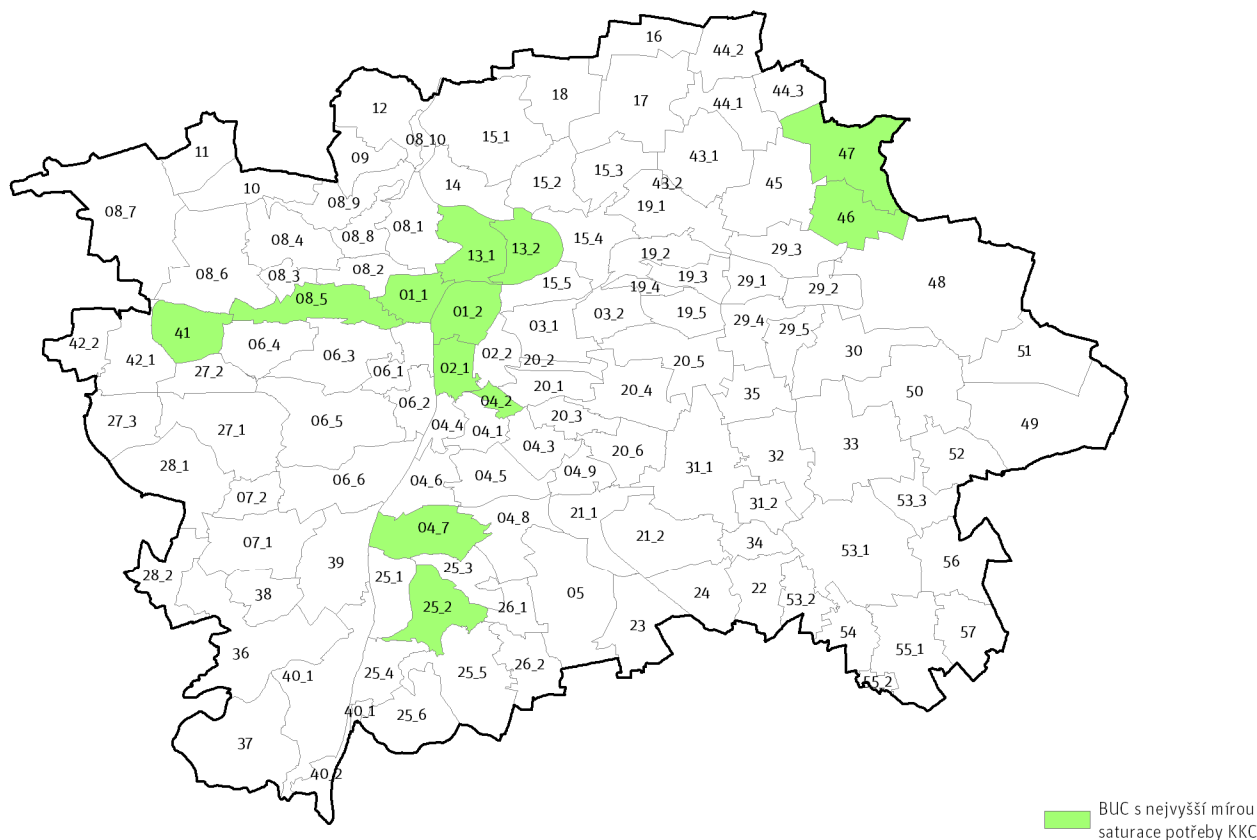
ÚZEMÍ S NEJVYŠŠÍ ÚROVNÍ SATURACE INFRASTRUKTURNÍ POTŘEBY KULTURNĚ KOMUNITNÍHO CENTRA

Název BUC	Počet obyvatel v oblasti ideální dostupnosti (do 800 m)	Podíl obyvatel v oblasti ideální dostupnosti (800 m)
Praha 7 - Letná	26 305	100 %
Praha 1 - pravý břeh	24 192	99,3 %
Praha 7 - Holešovice_Bubny	14 697	82,8 %
Praha 4 - Nusle	9 337	82,8 %
Vinoř	3 572	81,5 %
Satalice	1 907	75,8 %
Praha 6 - Břevnov	13 153	74,9 %
Praha 17	16 940	69,5 %
Praha 2 - západ	11 135	67,6 %
Praha 12 - Modřany_východ	15 107	64,7 %
Praha 1 - levý břeh	3 339	64,3 %
Praha 4 - Novodvorská_Hodkovičky	8 891	59,5 %

Zdroj: IPR Praha

V následující **Mapě 05** jsou na území Prahy vyobrazeny BUC z tabulky uvedené výše pro potřebu jejich prostorové lokalizace.

ÚZEMÍ S NEJVYŠŠÍ ÚROVNÍ SATURACE INFRASTRUKTURNÍ POTŘEBY KULTURNĚ KOMUNITNÍHO CENTRA (2018)

Zdroj: IPR Praha

Z hlediska charakteru zástavby můžeme 3 BUC (Praha 17, Praha 12 – Modřany_východ, Praha 4 – Novodvorská_Hodkovičky) uvedené v tabulce výše označit za modernistická sídliště. Jedná se tedy o 25 % vyjmenovaných BUC. V rámci úvahy o charakteru zástavby zde můžeme ke zmíněným oblastem částečně přidružit i BUC Praha 6 – Břevnov, kde můžeme charakter zástavby popsat jako heterogenní, konkrétně jde o směr blokovej a modernistickj zástavby. U sídlišť tedy nelze automaticky předpokládat nízkou úroveň saturace potřeb.

V tabulce můžeme také sledovat mírnou převahu BUC s klasickou blokovou zástavbou (Praha 7 – Letná, Praha 7 – Holešovice_Bubny, Praha 4 – Nusle, Praha 2 - západ). Dále jsou v tabulce přítomné BUC z okrajových částí města, u kterých převažuje vilová zástavba (Vinoř, Satalice), či BUC patřící k jádru města (Praha 1 – pravý břeh, Praha 1 – levý břeh). Nelze tedy usuzovat bližší korelaci mezi charakterem zástavby a vysokou úrovní saturace potřeby. Pro ověření tohoto tvrzení byl původní vzorek rozšířen na 40 BUC s nejvyšší úrovní saturace, tedy na 1/3 všech BUC. V rámci tohoto vzorku bylo zastoupeno 11 BUC s blokovou zástavbou, 11 s modernistickým charakterem zástavby a 14 se zástavbou vilového charakteru. Ve zbylých případech se jednalo buď o historické jádro, či o vilové oblasti. Žádný silně převažující charakter zástavby nebyl identifikován, danou korelací tedy nelze nalézt. Charakter zástavby tedy nemá vliv na výši úrovně saturace potřeby.

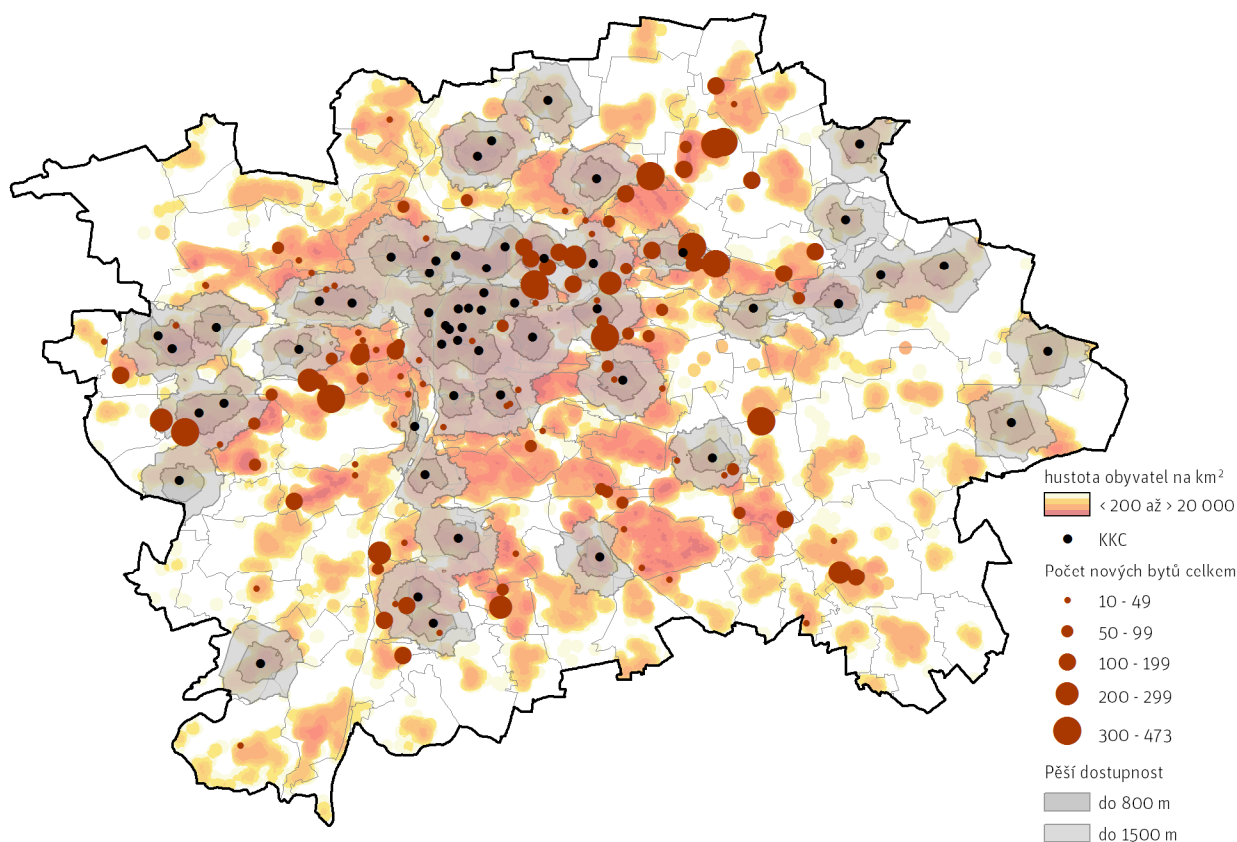
3 Zhodnocení vlivu aktuální bytové výstavby na infrastrukturní potřeby

Předchozí kapitola hodnotí současnou situaci z hlediska infrastrukturní potřeby kulturně komunitního centra. Pro představu vývoje v blízké budoucnosti je vhodné zhodnotit vliv aktuální bytové výstavby. Zdrojem údajů o projektech bytové výstavby je Územní analýza aktuálních developerských projektů výstavby bytových domů v Praze (2018), kterou IPR Praha každoročně zpracovává mimo jiné s cílem vyhodnocení stavu a vývoje území Prahy z hlediska využívání jednotlivých částí města pro rezidenční výstavbu. Tato analýza zahrnuje developerské projekty novostaveb bytových domů (s minimálně 10 byty), které byly v roce 2018 na území hlavního města zkolaudovány nebo byly v době pořízení analýzy (tj. září 2018) ve výstavbě či ve fázi předprodeje bytových jednotek před započtením výstavby. (Němec, 2018)

Mapa O6 níže je obdobou Mapy O2 Dostupnost kulturně komunitních center (2018), kdy do této mapy jsou zahrnuty také aktuální projekty bytové výstavby. Velikost těchto projektů, tedy počet budoucích bytů, je zohledněn za pomoci velikostního rozlišení bodů reprezentujících stavební projekty.

MAPA / 06

DOSTUPNOST KULTURNĚ KOMUNITNÍCH CENTER A AKTUÁLNÍ BYTOVÁ VÝSTAVBA

Zdroj: IPR Praha

Vlivem bytové výstavby může dojít ke zhoršení dostupnosti a úrovně saturace potřeby především v následujících oblastech.

Pro levý břeh Vltavy: Praha 5 – Košíře, Praha 5 – Jinonice Radlice, Praha 5 – Hlubočepy Barrandov, Praha 13 - Jihozápadní město, Zličín.

Pro pravý břeh Vltavy: Pomezí Praha 4 – Spořilov a Praha 11 – západ, Praha 9 – Harfa_Hloubětín, Praha 9 – sídliště Prosek, pomezí Praha 12 – Kamýk a Libuš, Praha 12 – Modřany západ a pomezí s Praha 4 – Novodvorská_Hodkovičky, Praha 12 – Komořany, pomezí Praha 14 – Hloubětín a Praha 14 - Hutě, Praha 15 – Horní Měcholupy, Praha 18 – Letňany, Praha 22 – Uhříněves, pomezí Štěrbohol a Dolních Měcholup, pomezí Čakovic a Třeboradic.

Nejsilnější zhoršení situace můžeme očekávat v oblastech vymezených v **Tabulce 04**. V dalším sloupci uvádíme očekávaný přírůstek obyvatel v oblastech nedostupnosti při odhadované průměrné obsazenosti 2 osob na byt.

TAB / 04

ÚZEMÍ S NEJSILNĚJŠÍM VLIVEM AKTUÁLNÍ BYTOVÉ VÝSTAVBY NA ÚROVEŇ SATURACE POTŘEBY

Název BUC	Očekávaný přírůstek obyvatel
Praha 5 – Košíře	1 914
Praha 5 – Jinonice_Radlice	878
Praha 9 – Harfa_Hloubětín	1 308
Praha 9 – sídliště Prosek	904
pomezí Praha 12 – Kamýk a Libuš	588
Praha 12 – Modřany_západ	902
Praha 14 - Hutě	574
Praha 18 – Letňany	1 946
Praha 22 – Uhříněves	678
pomezí Štěrbohol a Dolních Měcholup	798

Zdroj: IPR Praha

Pro poskytnutí celistvějšího přehledu je vhodné doplnit informaci, že kromě BUC Praha 12 – Modřany_západ se již v současnosti jedná o oblasti s vysokou nedostupností kulturně komunitních center. Aktuální bytová výstavba tedy může ještě více oslabit současnou nízkou úroveň saturace potřeby v daných BUC a zhorší stávající nevyhovující situaci.

4 Zhodnocení vlivu demografického vývoje do roku 2030 na infrastrukturní potřeby

Pro potřeby střednědobého výhledu je vhodné vzít v potaz také vliv demografického vývoje na míru saturace infrastrukturních potřeb kulturně komunitního centra, konkrétně do roku 2030. Je však potřeba upozornit, že se jedná pouze o odhad budoucího demografického vývoje v daných oblastech a přesnost není zaručena i z důvodu užití menších územních jednotek, tedy BUC.

V **Tabulce 05** níže je vymezeno 12 BUC (tedy 10 % z celku), u kterých je očekáván nejvyšší demografický přírůstek (z hlediska absolutního počtu) mezi roky 2017 až 2030.

TAB / 05

BUC S NEJVYŠŠÍM OČEKÁVANÝM DEMOGRAFICKÝM PŘÍRŮSTKEM Z HLEDISKA ABSOLUTNÍHO POČTU

Název BUC	Počet obyvatel v roce 2017	Počet obyvatel v roce 2030	Index změny
Praha 13 - Jihozápadní Město	59 344	64 353	108,3 %
Praha 3 - západ	52 451	57 201	108,3 %
Praha 9 - Vysočany Libeň	16 205	19 789	121,4 %
Praha 9 - sídliště Prosek	30 124	33 507	110,9 %
Praha 22 - Uhřetěves	9 031	12 209	133,9 %
Praha 5 - Hlubočepy_Barrandov	22 764	25 558	112,0 %
Praha 9 - Harfa_Hloubětín	6 584	9 069	136,5 %
Praha 7 - Letná	26 675	29 074	108,7 %
Praha 14 - Černý Most	24 452	26 667	108,9 %
Praha 5 - Košíře	24 379	26 546	108,7 %
Praha 5 - Smíchov_sever	19 891	21 761	109,2 %
Praha 7 - Holešovice_Bubny	17 367	19 144	109,9 %

Zdroj: IPR Praha

Z hlediska výše vymezené tabulky neočekáváme v roce 2030 výrazné zhoršení úrovně saturace potřeby kulturně komunitních center u BUC Praha 3 – západ, Praha 7 – Letná, Praha 14 – Černý Most a Praha 7 – Holešovice_Bubny. Důvodem je jak jejich nižší přírůstek a index změny, tak současná vysoká úroveň saturace potřeby.

Zhoršení stávající situace a prohlubování nedostupnosti můžeme očekávat u všech ostatních BUC z důvodů současné nižší úrovně saturace potřeby a vlivu demografického vývoje. Nejsilnější zhoršení situace můžeme očekávat v BUC Praha 9 – Harfa_Hloubětín, Praha 9 – sídliště Prosek a Praha 5 – Košíře.

5 Závěry a doporučení

Za pozitivní lze označit skutečnost, že více jak polovina obyvatel Prahy (53,8 %) žije v dostatečné dostupnosti kulturně komunitních center, tedy jejich infrastrukturní potřeba je dostatečně saturována. Téměř třetina jich žije v ideální dostupnosti od zařízení. Druh zástavby nemá vliv na výši úrovně saturace. Přesto 60 % všech BUC disponuje mírou nedostupnosti kulturně komunitních center vyšší než je městský průměr (64,1 %).

V Praze jsou přítomny oblasti jak s vysoce nadprůměrnou úrovní saturace infrastrukturní potřeby kulturně komunitního centra (například Praha 7), tak oblasti s úrovní saturace, kterou můžeme vzhledem k počtu obyvatel označit za nedostatečnou (například BUC Praha 4 – Krč-Pankrác, či Praha 10 – Záběhlice Zahradní Město).

Předpokládáme, že aktuální bytová výstavba bude mít negativní vliv na úroveň saturace infrastrukturní potřeby kulturně komunitního centra především v těchto BUC: Praha 5 – Košíře, Praha 5 – Jinonice_Radlice, Praha 9 – Harfa_Hloubětín, Praha 9 – sídliště Prosek, pomezí Praha 12 – Kamýk a Libuš, Praha 12 – Modřany_západ, Praha 14 - Hutě, Praha 18 – Letňany, Praha 22 – Uhřetěves, pomezí Štěrbohol a Dolních Měcholup.

Očekáváme, že demografický vývoj do roku 2030 se na úrovni saturace potřeby nejsilněji negativně projeví v oblastech BUC Praha 9 – Harfa_Hloubětín, Praha 9 – sídliště Prosek a Praha 5 – Košíře.

Přesto je 598 147 obyvatel (46,7 %) Prahy ohroženo nedostupností těchto zařízení. Tento závěr je spíše informativního charakteru, jelikož je omezena pouze na saturaci potřeb za pomoci kulturně komunitních center. Tyto potřeby mohou být částečně uspokojovány také jinými zařízeními, například tzv. třetími místy, tedy kavárnami a restauračními zařízeními s kulturním přesahem. Může jít například o situaci, kdy provozovatel daného restauračního zařízení pravidelně pořádá kulturně komunitní akce, např. masopust, pálení čarodějnic, apod. Nedostupnost tedy může být zmírňována samovolně, kdy při absenci nabídky vzniká svépomocí nabídka nová. Je vhodné pamatovat na skutečnost, že v těchto případech jde pouze o částečnou saturaci vzhledem k tomu, že tento doplňkový program není hlavní funkcí daných zařízení, tedy dochází k nepravidelnosti akcí. Především však může dojít k opomenutí potřeb ostatních skupin obyvatel, jako jsou děti, mládež a senioři.

Pro řešení nedostupnosti mohou městské části využít například již dříve vystavěné infrastruktury, která momentálně není využívána (např. KD Eden), či změnila své využití. Jako možnost se nabízí také spolupráce s místními domovy dětí a mládeže, jinak známé jako DDM.

Další možností je využití místních knihoven, či navázání spolupráce s pobočkami Městské knihovny v Praze. Některé kostely či jiné náboženské objekty (např. komunitní centrum Matky Terezy v Praze 11) již v současnosti působí jako komunitní centra, i zde je tedy možnost pro navázání budoucí spolupráce. Tato možnost řešení je v souladu se Strategickým plánem hl. m. Prahy, konkrétně s jeho realizačním projektem „Městská knihovna: kulturně komunitní centra v lokalitách.“ (IPR Praha, 2017)

V případě absence prostor lze využít objekty sokoloven či tělocvičen místních škol. Pro takováto řešení je ovšem nutné zajistit dostatečné personální zajištění, dále prověřit možnosti uzpůsobení prostor a jejich obsluhy, která bude zejména v případě škol nezávislá na běžném provozu.

Možností je také spolupráce s místními sdruženími, které se věnují dané tématice. Vzhledem k tomu, že orgány samosprávy nejsou již dominantním provozovatelem těchto zařízení (více jak polovina zařízení v Praze je provozována jinými subjekty), nabízí se jako řešení podpora těchto sdružení, a tedy využití současného trendu. Tato sdružení a jimi provozovaná zařízení mohou být flexibilnější při řešení existujících nároků a problémů. Mohou disponovat hlubším vhladem do situace a problematiky tamní komunity díky absenci bariér, které existují mezi veřejností a samosprávou. V případě využití této možnosti odpadá městským částem komplikace v podobě zajištění personálních zdrojů, navíc se jedná o možnost aktivnějšího zapojení místních obyvatel do komunitního života oblasti.

Seznam použitých zdrojů a literatury

INSTITUT PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJE HL. M. PRAHY, *Strategický plán hl. m. Prahy, aktualizace 2016*. Praha, 2016.

INSTITUT PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJE HL. M. PRAHY, *Realizační program [R1] 2018 Strategického plánu hl. m. Prahy, aktualizace 2016*. Praha, 2017.

MAIER, K. a kol., *Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury*. České vysoké učení technické v Praze, Praha, 2016.

MARIANOVSKÁ, V., *Kulturní mapa Prahy - metodika pro mapování kulturních zařízení*. IPR Praha, Praha, 2019.

NĚMEC, M., *Územní analýza aktuálních developerských projektů výstavby bytových domů v Praze*. IPR Praha, Praha, 2018.

Přílohy

PŘÍLOHA Č. 1: MĚSTSKÉ ČÁSTI (MČ)

PŘÍLOHA Č. 2: BILANČNÍ ÚZEMNÍ CELKY (BUC)

Kód BUC	Název BUC	Kód BUC	Název BUC
01_1	Praha 1 - levý břeh	21_1	Praha 11 - západ
01_2	Praha 1 - pravý břeh	21_2	Praha 11 - východ
02_1	Praha 2 - západ	22	Křeslice
02_2	Praha 2 - východ	23	Šeberov
03_1	Praha 3 - západ	24	Újezd
03_2	Praha 3 - východ	25_1	Praha 12 - Modřany_západ
04_1	Praha 4 - Pankrác	25_2	Praha 12 - Modřany_východ
04_2	Praha 4 - Nusle	25_3	Praha 12 - Kamýk
04_3	Praha 4 - Michle	25_4	Praha 12 - Komořany
04_4	Praha 4 - Podolí	25_5	Praha 12 - Cholupice
04_5	Praha 4 - Krč-Pankrác	25_6	Praha 12 - Točná
04_6	Praha 4 - Braník_Dvorce	26_1	Libuš
04_7	Praha 4 - Novodvorská_Hodkovičky	26_2	Libuš - Písnice
04_8	Praha 4 - Lhotka_Krč	27_1	Praha 13 - Jihozápadní Město
04_9	Praha 4 - Spořilov	27_2	Praha 13 - severně od Rozvadovské spojky
05	Kunratice	27_3	Praha 13 - Třebonice
06_1	Praha 5 - Smíchov_sever	28_1	Řeporyje
06_2	Praha 5 - Smíchov_jih	28_2	Řeporyje - Zadní Kopanina
06_3	Praha 5 - Košíře	29_1	Praha 14 - Hloubětín
06_4	Praha 5 - Motol	29_2	Praha 14 - Černý Most
06_5	Praha 5 - Jinonice_Radlice	29_3	Praha 14 - Hutě
06_6	Praha 5 - Hlubočepy_Barrandov	29_4	Praha 14 - Kyje
07_1	Slivenec	29_5	Praha 14 - Hostavice
07_2	Slivenec - Holyně	30	Dolní Počernice
08_1	Praha 6 - Dejvice	31_1	Praha 15 - Hostivař
08_2	Praha 6 - Střešovice	31_2	Praha 15 - Horní Měcholupy
08_3	Praha 6 - Petřiny	32	Dolní Měcholupy
08_4	Praha 6 - Vokovice_Veleslavín	33	Dubeč
08_5	Praha 6 - Břevnov	34	Petrovice
08_6	Praha 6 - Liboc_Ruzyně	35	Štěrboholy
08_7	Praha 6 - Ruzyně_letišťe	36	Praha 16
08_8	Praha 6 - Hanspaulka	37	Lipence
08_9	Praha 6 - Šárecké údolí	38	Lochkov
08_10	Praha 6 - Sedlec	39	Velká Chuchle
09	Lysolaje	40_1	Zbraslav
10	Nebušice	40_2	Zbraslav - Strnady
11	Přední Kopanina	41	Praha 17
12	Suchdol	42_1	Zličín
13_1	Praha 7 - Letná	42_2	Zličín - Sobín
13_2	Praha 7 - Holešovice_Bubny	43_1	Praha 18 - Letňany
14	Troja	43_2	Praha 18 - sídliště Prosek
15_1	Praha 8 - Bohnice_Čimice	44_1	Čakovice
15_2	Praha 8 - Kobylisy	44_2	Čakovice - Třeboradice
15_3	Praha 8 - sídliště Ďáblice	44_3	Čakovice - Miškovice
15_4	Praha 8 - Libeň	45	Praha 19
15_5	Praha 8 - Karlín	46	Satalice
16	Březiněves	47	Vinoř
17	Ďáblice	48	Praha 20
18	Dolní Chabry	49	Praha 21
19_1	Praha 9 - sídliště Prosek	50	Běchovice
19_2	Praha 9 - Vysočany_Libeň	51	Klánovice
19_3	Praha 9 - Harfa_Hloubětín	52	Koloděje
19_4	Praha 9 - Nové Vysočany	53_1	Praha 22 - Uhřetěves
19_5	Praha 9 - Hrdlořezy	53_2	Praha 22 - Pítkovice
20_1	Praha 10 - Vršovice	53_3	Praha 22 - Háje
20_2	Praha 10 - Vinohrady	54	Benice
20_3	Praha 10 - Bohdalec_Slatiny	55_1	Kolovraty
20_4	Praha 10 - Strašnice	55_2	Kolovraty - Lipany
20_5	Praha 10 - Malešice	56	Královice
20_6	Praha 10 - Záběhlice_Zahradní Město	57	Nedvězí

Analýza infrastrukturních potřeb hl. m. Prahy
(zaměřená na infrastrukturu vybrané občanské vybavenosti)

4A Kultura: Kulturně komunitní centra

01/2019

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Sekce strategií a politik
Vyšehradská 57, 128 00, Praha 2

AUTOR

Ing. Vladimír Lieberzeit / lieberzeit@ipr.praha.eu, t: 236 004 734

SPOLUPRÁCE

Sekce strategií a politik:

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D.

Sekce prostorových informací:

Mgr. Bohdan Baron

Mgr. Jana Irová

Ing. Kateřina Lochschmidtová

Ing. Antonín Paduán

Ing. Milan Scholz

Renata Procházková

Kreativní Praha!:

MgA. Olga Škořochová Bláhová

VEDOUČÍ ZPRACOVATELSKÉHO TÝMU

ANALÝZY INFRASTRUKTURNÍCH POTŘEB HL. M. PRAHY

Ing. Jiří Jaroš

první vydání / 23 stran

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2019

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na

<http://www.iprpraha.cz/obyvatelstvo>